

הדוגמה
של
„עמואל“:
כל
המתכשט
הר' זה
משובח

שנעשה עד היום על שיגעון ההימור, ועל סוג מסוים של יוצאי-דופן בחברה האמריקאית. הטיבעות שבו הפכה את הצופה ממחבונן מן הצד, למשקיף אינטימי על חיי הדמויות.

וכל אלה אינם עדיין סירטי-השנה. כי הסרט שהיכה השנה בתדהמה את הצופה הישראלי יותר מכל סרט אחר ואשר הור כית לז, מעל לכל ספק, שהאמנות אינה חייבת להיות מילה נירדפת לסבל או שיע" מום, היה תמונות מחיי נישואין של אינגמר ברגמן — אטיוד החוסר בנכחי נשמתם של גבר ואשה שוודיים, מפרק את יחסייהם למרכיבים הקטנים ביותר, ומציג אותם בפני הקהל בשפה פשוטה ומובנת כלי-כך, עד שאפילו שונאי-קולנוע אינם יכולים שלא לזהות משהו מעצמם, מרגשותיהם ומבעיותיהם, בנעשה על המסך.

אותה בעייה הותקפה מכיוון שונה לח" לזטין עליידי הבמאי הצרפתי אריק רומר באהבה אחר-הצטרפים. בסרט שניראה, לכאורה, כמשולש-אהבה בנאלי, הציג רומר בעידון מושלם, את פל מערכת המור" סר של הבורגנות הקאתולית הצרפתית, כפי שהיא משתקפת בחיי זוג צעיר, כאשר לבעל מוצעת הרפתקת-אהבים ללא הת- חייבויות. מושגים של חטא ועונש, כדאיות, פיתוי, הימור והגינות, מקבלים אצל רומר מימדים גשמיים, במיסגרת חזותית מתוכננת עד לפרט האחרון, שבה יש חשיבות לכל תנועת-יד ולכל חפץ ואביזר.

הבורגנות הצרפתית היא גם נושאו של קלוד סוטה. בוינטנט, פרנסואה, פול והאח- רים, אלא שהוא מדבר על משבר אחר של בורגנות זו, משבר-גיל-הביניים, שבו האמונות הגדולות נפרטו למעשים קטנים, ואשליות-נעורים מתנפצות מול מציאות כלכלית חסרת-פשרות. זהו הדיוקן המר- תק ביותר של שיכבה חברתית רחבת בי- צרפת, הטרודה יתר על המידה בנושאים הקטנים של החיים, מכדי לעסוק באידיאול- לוגיה ובהטפות-מוסר. בימויו של סוטה חופשי, למראית-עין, כאילו השחקנים מאלתרים, ויחד עם זה קפדני בכל הפר- טים, כאשר מתבוננים בו מקרוב, מיש- חקם המעולה של גדולי הכוכבים של גיל- הביניים בצרפת, הפכו כל רגע בסרט זה אמין ביותר.

הסרט הרביעי מושלם פחות משלושת הקודמים, אבל עוסק בנושא שהוא, אולי, הבער ביותר בתקופתנו: אובדן חופש הפרט, אפילו ברגעים האינטימיים ביותר. סירטו של פרנסיס פורד קופולה, השחיה סיפורו של אמריציות, שבסופו של דבר הופך מצותה, אינו משתלב תמיד בעלי- לתהמתח בסרט זה, אולם כל סצינה בו מרתקת בפני עצמה, בזכות בימויו של פרנסיס פורד קופולה. הטרגדיה האישית של הגיבור מועזעת, בזכות מישחקו של שחקן-הבד הטוב ביותר, אולי, שיש היום לאמריקה, ג'ין הקמן. לארבעה הסרטים הללו, יש להוסיף השנה ציין-לשבח נוסף — לבמאי-השנה עם כל ההערכה לאלה שעשו את הסר- טים הנזכרים לעיל, במאי השנה יכול להיות רק אחד: דו"אן מאקאבייב. סירטו מוסתרי האורגניזם פרץ את כל מחסומי החוקים הקדושים של הקולנוע, הוא שיי

מן העבר הרחוק (הוא היה פעם עיתונאי בברלין), והציג אותם בכל חריפות ההר מעל ומעבר לכל ספק, הסאטירה של השנה.

סרט חשוב אחר, למרות שכמעט לא הובן בארץ, היה החשודה (שם עברי דבילי, לסרט שנקרא במקור ובכוונה הקצב) של קלוד שאברול, שהציג את האדם כאיש- מערות ביסודו, אשר לא הצליח בעשרות אלפי השנים שחלפו מאז נטש את המערה, אלא להקנות לעצמו תסביכים, תיסכולים ומעצורים, שהם החייץ הנצחי בינו לבין סביבתו, רעיו, ואפילו עצמו.

סרט בסיגנון שונה, המהמרים של רוברט אלטמן, ניסה להתלות אל הדמויות לפרק זמן מוגבל בחייהן, ולשקף את בעיותיהן, במקום ליטול חיים אלה ולרכז אותם בגי- לולה דרמטית. זהו הסרט המעניין ביותר

והישגים טכניים משובללים ביותר, נוסח המגדל הלוהט.

וכל אלה לא היו אלא פפראות, כהש- וואה לסרטים החשובים באמת. רוח החופש של לואיס בוגיואל, מיפגן מרהיב של גאון המצפץ על חוקים ומוס- כמות, על שיגרת המיבנה העלילתי, ועל גיבורים קונבנציונליים; קופץ מאסוציא- ציה אחת לשנייה וחושף, בחיך שטני, את כל דיבריי-ההבל שבהם מאמין האדם בא- דיקות, בין אם אלה סיסמאות על דת, חוק וסדר או רגשות געלים.

הזדהות

עם בעיות

ניקאי מסוג אחר הוא בילי ויילדר, שהיפנה את חיצו לעמיתו למיקצוע

(המשך מעמוד 35)
כלומר, כשאומרים על אחד מהם שהוא טוב, פירוש הדבר שהוא עולה על סרט ישראלי אחר, פחות טוב. אין זה אומר, עדיין, שמדובר בסרט ראוי-לשמו. לכן, גם השנה, כמו בשנה החולפת, אין כל סיבה לכלול את הסרט הישראלי ברשימה זו.

ולעניינים רציניים, תשל"ה היתה שנה מוצלחת לאוהבי-הקולנוע בארץ, ואם משר ויים אותה לנו שקדמה לה, כמעט שאפשר לומר שאף אחד מסרטי השנה שעברה לא היה זוכה השנה לכבוד דומה, עד כדי כך מכובדת החבורה הנוכחית. היו בה מיב- צעיבימוי וירטואוזיים כזה של פולנסקי בציינה טאון, מיבצעי משחק וירטואוזי, דוגמת לורנס אוליביה ומיקל קיון בי מישחקי בילוש, ריכוז כוכבים וזהרים בתפקידי-מישנה ברצח באורינט-אקספרס,

האחרים: במאים קופולה (למעשה) וברוקס (למטה, משחק בסירטו) נערייהשעוטים משתעשעים

במאי השנה: מאקאבייב פילוסופיה ופורנוגרפיה